

Τα κέρδη των μονοπωλίων δημόσιος κίνδυνος και για τη διαχείριση των απορριμμάτων

Πριν αναφερθούμε σε ειδικότερα ζητήματα της διαχείρισης των απορριμμάτων, είναι σκόπιμο να δούμε το πρόβλημα στο φόντο των οικονομικών και κοινωνικών όρων, που το έχουν διογκώσει και το έχουν φτάσει σε τέλμα. Αυτοί δεν είναι άλλοι από τους καπιταλιστικούς όρους ανάπτυξης της χώρας μας, που επιτάσσουν την εμπορευματοποίηση των πάντων, τη θεώρηση ακόμα και των μεγάλων κοινωνικών προβλημάτων στα πλαίσια των κανόνων της ελεύθερης αγοράς, χωρίς κανένα κεντρικό σχεδιασμό της οικονομίας.

Το πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων οφείλεται στο γεγονός ότι στον καπιταλισμό η γη είναι πανάκριβο εμπόρευμα και οποιοσδήποτε κεντρικός σχεδιασμός της χρήσης της θεωρείται «επικίνδυνη γραφειοκρατική αγκύλωση». Η οριστική λύση επίσης προσκρούει ακριβώς σ' αυτό. Ποιοι και πόσοι χώροι μπορούν να χωροθετηθούν και να διατεθούν για την υγειονομική ταφή των απορριμμάτων ενός μεγάλου αστικού κέντρου, όταν οι ελάχιστοι ελεύθεροι χώροι τσιμεντοποιούνται και οι τελευταίες δασικές εκτάσεις (Πάρνηθα, Πεντέλη κλπ) καίγονται για να οικοπεδοποιηθούν;

Οι κυβερνήσεις του μεγάλου κεφαλαίου, οι συμβιβασμένες τοπικές αρχές πράττουν ακριβώς το αντίθετο. Φτάνουν την κατάσταση "στο ...αμήν", για να προτείνουν δήθεν ριζοσπαστικά και άμεσα μέτρα με στόχο την επέλαση του μεγάλου κεφαλαίου. Τέτοιο μέτρο είναι η πανάκριβη και εξαιρετικά ρυπογόνα καύση των απορριμμάτων - θα αναφερθούμε αναλυτικά παρακάτω - στην οποία τον τελευταίο καιρό όλο και περισσότεροι γαλαζοπράσινοι δήμαρχοι αναφέρονται. Το ότι τελικά φυτρώνουν χιλιάδες παράνομες μικρές και επικίνδυνες χωματερές είναι επόμενο της πολιτικής αυτής υπηρετήσης του μεγάλου κεφαλαίου.

Τα σκουπίδια άλλωστε είναι πάρα πολλά: τα διαφημιστικά φυλλάδια, το υπερκαταναλωτικό πρότυπο ζωής που καλλιεργείται, οι άχρηστες παραγωγικές δραστηριότητες που θα κριθούν στον ανταγωνισμό τους με τις υπόλοιπες. Όλα αυτά οδηγούν σε βουνά σκουπιδιών που απαιτούν νέους χώρους απόθεσης. Ο καπιταλισμός είναι γεμάτος αντιφάσεις, ενώ δημιουργεί τεράστια προβλήματα - θηλιά στη ζωή του λαού και της νεολαίας - που δεν μπορεί να επιλύσει. Αντίθετα προσβλέπει στην κερδοφόρα αξιοποίησή τους!

ΧΥΤΑ ώρα μηδέν

Τα στοιχεία είναι πραγματικά αποκαλυπτικά. Στην Ελλάδα υπάρχουν περίπου 3.500 ανεξέλεγκτες και παράνομες χωματερές που αποτελούν εστίες ρύπανσης - αλλοίωσης του φυσικού περιβάλλοντος και πυρκαγιών.

Όπως είναι επόμενο, τα μεγάλα αστικά κέντρα αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα. Ειδικά στην Αττική η κατάσταση έχει φτάσει στο απροχώρητο.

Ο ΧΥΤΑ (Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων) Άνω Λιοσίων έχει υπερκορεστεί.

Η κυβέρνηση σχεδιάζει να φτιάξει ένα νέο ΧΥΤΑ δίπλα ακριβώς απ' αυτόν (στη Φυλή) και άλλους δύο στο Γραμματικό και την Κερατέα. Οι δύο τελευταίοι όμως θα έχουν πολύ μικρή χωρητικότητα και θα μπορούν να δέχονται μόνο το 15% των καθημερινών απορριμμάτων της Αθήνας.

Τον τελευταίο χρόνο τα απορρίμματα μεταφέρονται σε ενδιάμεσα “κύτταρα”, επίσης στην ευρύτερη περιοχή των Ανω Λιοσίων, που έχουν φτάσει στα όρια αντοχής τους.

Όπως αποδεικνύεται λοιπόν, η ιδιαίτερα βεβαρημένη περιοχή του Θριάσιου (που από το 1965 δέχεται το 95% των απορριμμάτων της Αττικής, ενώ το υπόλοιπο ρίχνεται σε ανεξέλεγκτες χωματερές) προορίζεται να συνεχίσει να δέχεται τη μεγάλη πλειοψηφία των οικιακών απορριμμάτων. Καθόλου τυχαία η τιμή της γης στην περιοχή αυτή είναι η χαμηλότερη στην Αττική, ενώ όπως φαίνεται θα συνεχίσει να υποβαθμίζεται από αυτήν την ταξική πολιτική.

Εγκληματικές πράξεις

Τεράστιο θέμα αποτελεί και η διαχείριση των επικίνδυνων νοσοκομειακών αποβλήτων.

Στην Αττική υπάρχει ένας αποτεφρωτήρας νοσοκομειακών αποβλήτων, επίσης στα Λιόσια.

Ο Ενιαίος Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων (ΕΣΔΚΝΑ), πιστός στην πολιτική ιδιωτικοποίησης των υπηρεσιών του, παρέδωσε τη λειτουργία της μονάδας αυτής σε ιδιώτη. Το κοστολόγιο του ιδιώτη όμως είναι υπέρογκο, με αποτέλεσμα τα νοσοκομεία να στέλνουν στον αποτεφρωτήρα αυτό μόνο 8-10 τόνους την ημέρα. Οι υπόλοιποι 10-12 τόνοι που παράγονται, καταλήγουν στα οικιακά απορρίμματα εγκυμονώντας σοβαρούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία!

Το παλιό βαφτίζεται νέο

Στο μπάχαλο αυτό με τα απορρίμματα, έρχεται η κυβέρνηση και οι συμβιβασμένες δημοτικές διοικήσεις (ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΣΥΝ) να μιλήσουν για άμεσες λύσεις και σύγχρονες μεθόδους διαχείρισης που δεν χρειάζονται χώρο! Ποιες είναι αυτές; Η καύση των σύμμεικτων απορριμμάτων, των απορριμμάτων δηλαδή που δεν έχουν υποστεί καμιά διαλογή.

Να τι πάει να πει καύση:

- Εκπομπές ιδιαίτερα επικίνδυνων και καρκινογόνων αερίων ρύπων (διοξίνες, βαρέα μέταλλα κ.λπ.)
- Παραγωγή επικίνδυνων υγρών και στερεών τοξικών αποβλήτων, που απαιτούν κατασκευή νέου, ειδικού γι αυτά ΧΥΤΑ, (εκτός αν η κυβέρνηση επιλέξει να τα μπλέξει με τα οικιακά απορρίμματα, όπως το συνηθίζει!)
- Αυξημένη συμβολή στο φαινόμενο του θερμοκηπίου.
- Αντικίνητρο για την ανακύκλωση χαρτιού, πλαστικού, ξύλου, για την ανακύκλωση χρήσιμου υλικού από τα απορρίμματα, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως λίπασμα κ.λπ.
- Εξαιρετικά υψηλό κόστος κατασκευής και λειτουργίας. Σύμφωνα με το ΥΠ.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. η καύση κοστίζει 150 € ανά τόνο, ενώ ο ΧΥΤΑ στοιχίζει λιγότερο από 50 €!

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η «σύγχρονη μέθοδος» χρησιμοποιήθηκε πριν 100 χρόνια (!), έγινε της μόδας στην Ευρώπη τα τέλη της δεκαετίας του '70 και απέτυχε στην πράξη, αφού σήμερα στη Γερμανία, την Ιταλία, τη Μεγάλη Βρετανία κ.λπ. το ποσοστό της καύσης έχει πέσει πολύ πιο κάτω από το 10%. Ο λόγος που προωθείται στην Ελλάδα είναι προφανής. Τα 150 € ανά τόνο απορριμμάτων είναι πολλά λεφτά και άκρως δελεαστικά για τους επίδοξους επενδυτές. Όπου επενδυτές διάβασε μεγάλες πολυεθνικές που έχουν ανάλογη τεχνογνωσία για να φτιάξουν τέτοιες μονάδες καύσης-βιοξήρασης. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα μόνο ο όμιλος του Μπόμπολα έχει αγοράσει τέτοια τεχνογνωσία από τη Γερμανία. Προφανώς τα κέρδη που περιμένει είναι τεράστια. Όλοι αυτοί οι «οπαδοί» της καύσης, παραβλέπουν συνειδητά το γεγονός ότι η ανακύκλωση, η πιο αποδοτική και φιλοπεριβαλλοντική διαχείριση-αξιοποίηση των απορριμμάτων, στη χώρα μας είναι πολύ πίσω από τις ανάγκες, ενώ προκρίνουν την καύση που αποκλείει την ανακύκλωση. Με την ανακύκλωση θα μπορούσε να αξιοποιηθεί πάνω από το 30% του όγκου των απορριμμάτων που αποτελεί τις συσκευασίες (χαρτί, πλαστικό, ξύλο, γυαλί, αλουμίνιο κλπ). Όλες αυτές οι συσκευασίες μπορούν να επεξεργαστούν και να επαναχρησιμοποιηθούν σε νέα προϊόντα.

Ανακύκλωση

Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων είναι σαφώς ενταγμένη στην έννοια περιβάλλον και ως τέτοια απασχολεί το λαϊκό κίνημα, που εδώ και πολλά χρόνια διεκδικεί με αγώνες τον κοινωνικό έλεγχό της.

Σημαντικό κεφάλαιο της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων είναι η ανακύκλωση. Για το λαό, ανακύκλωση, θα μπορούσε να σημαίνει προστασία του περιβάλλοντος, εξοικονόμηση πρώτων υλών και ποιότητα ζωής. Όμως στην σημερινή πραγματικότητα του καπιταλισμού αποτελεί άλλη μία πηγή εκμετάλλευσης και κερδοφορίας για το μεγάλο κεφάλαιο.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έντονη κινητικότητα στο χώρο της ανακύκλωσης στον οποίο δραστηριοποιούνται πλέον μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες εφαρμόζουν τους σχεδιασμούς τους, με αποκλειστικό γνώμονα την ανάπτυξη της κερδοφορίας τους, αγνοώντας ή ακόμα και σε αντίθεση με τις σύγχρονες ανάγκες αναβάθμισης του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής του λαού.

Στην εξυπηρέτηση αυτών των συμφερόντων στοχεύει και η συνειδητή δράση των ελληνικών κυβερνήσεων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ενισχύουν όλο και περισσότερο ένα νομοθετικό πλαίσιο, που οδηγεί στην πλήρη ιδιωτικοποίηση όχι μόνο της ανακύκλωσης αλλά και του συνόλου της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων.

Έτσι, αντί ο έλεγχος της ανακύκλωσης να μένει κάτω από την κεντρική και περιφερειακή διοίκηση (δημοτικές αρχές κλπ), οι κυβερνήσεις της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, με την ενεργή στήριξη των τοπικών υμνητών του «ευρωμονόδρομου» (πλειοψηφία στην Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.) εκπόνησαν και υλοποιούν ένα σχέδιο που παραδίνει την ανακύκλωση στους ιδιώτες, και τους ενισχύει ακόμα και με επιδοτήσεις, φορτώνοντας τις αρνητικές συνέπειες στην πλάτη των λαϊκών στρωμάτων (φόρους, ανταποδοτικά τέλη κλπ). Ενώ υπάρχουν προϋποθέσεις για τη συνολική και αποτελεσματική ανακύκλωση όλων των αποβλήτων σήμερα, το κεφάλαιο κυνηγώντας πάντα το μέγιστο και εύκολο κέρδος, και πάντα στο έδαφος που του «έστρωσαν» οι κυβερνήσεις, υποθηκεύει το μέλλον του λαού, καθώς οι επιπτώσεις της δράσης του στην υγεία και το περιβάλλον είναι ανυπολόγιστες. Στη λογική του ελάχιστου κόστους, οι επιχειρήσεις ανακύκλωσης διαχειρίζονται (όχι με τον βέλτιστο τρόπο) μόνο τα απόβλητα τα οποία επιφέρουν το μέγιστο κέρδος, με αποτέλεσμα τα απόβλητα ή μέρη αυτών να καταλήγουν τελικά (στην καλύτερη των περιπτώσεων) στους Χώρους Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤΑ).

Συνοπτικά, με το υπάρχον σύστημα ανακύκλωσης:

- Το κόστος είναι υπέρογκο και το φορτώνεται ο λαός που πληρώνει δύο φορές. Μία για τη συσκευασία των προϊόντων και μία για τη διαλογή στην πηγή μέσω των ανταποδοτικών τελών.
- Αντί να χρηματοδοτούνται οι δήμοι για την προώθηση της ανακύκλωσης, όπως προβλέπεται, το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων καταλήγει στα χέρια μεγαλοεπιχειρηματιών και επιστρέφουν στις υπόχρεες εταιρείες.
- Δε χρηματοδοτείται η κατασκευή δημόσιων-δημοτικών Κέντρων Διαχείρισης Ανακυκλώσιμων Υλικών.
- Το σύστημα δεν έχει πιάσει τους στόχους του. Υπάρχει πλήθος καταγγελιών ότι απορρίμματα αντί για ανακύκλωση καταλήγουν στη χωματερή.

Κερδισμένοι από την υπάρχουσα κατάσταση είναι:

- Η κυβέρνηση που με διάφορες αλχημείες εμφανίζει στα χαρτιά υψηλό ποσοστό ανακύκλωσης, ενώ προχωρά στην ιδιωτικοποίηση και χαρατσώνει το λαό.
- Οι δημοτικές αρχές της πλειοψηφίας της ΚΕΔΚΕ, που κοροϊδεύουν το λαό, ενώ ουσιαστικά προωθούν την ιδιωτικοποίηση.

- Μονοπώλια και μεγάλες επιχειρήσεις, γιατί ρυπαίνουν «και με το νόμο» και πληρώνονται για αυτό με χρήματα που εισπράττουν από το λαό.
- Το εγχώριο επιχειρηματικό λόμπι της ανακύκλωσης, γιατί δραστηριοποιείται σ' έναν ιδιαίτερα επικερδή τομέα.
- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με επιδοτούμενα προγράμματα.

Κόντρα σε αυτόν τον σχεδιασμό όφειλε και οφείλει να κινηθεί τόσο το λαϊκό κίνημα γενικά, όσο και κάθε λαϊκή δημοτική αρχή, προωθώντας την ανακύκλωση σε όφελος του λαού και όχι του κεφαλαίου. Σε αυτή την βάση λειτούργησαν και λειτούργησαν οι δημοτικές αρχές της Ικαρίας που θεωρούν ότι τα οφέλη από την ανακύκλωση θα μπορούσαν να είναι πολλά για το σύνολο του λαού αλλά και σε κάθε δήμο ξεχωριστά, αν υπήρχε κεντρικός σχεδιασμός και περνούσε στα χέρια των λαϊκών δυνάμεων.

Διεκδικούμε και σχεδιάζουμε

- **Αποκλειστικά δημόσιο φορέα διαχείρισης απορριμμάτων.**
- **Να σταματήσουν οι ιδιωτικοποιήσεις. Πλήρη κάλυψη των δαπανών για τη διαχείριση των απορριμμάτων από τον κρατικό προϋπολογισμό. Κατάργηση των ανταποδοτικών τελών. Πέρασμα των υπάρχοντων πόρων στις Δημοτικές αρχές, αναλογικά.**
- **Σύσταση ενός δημόσιου-δημοτικού φορέα που θα αναλάβει την ανακύκλωση των αποβλήτων. Η ΕΕΑΑ (Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης) να μετατραπεί σε ΝΠΔΔ και να παραμείνει μόνο φορέας υποδοχής των χρηματικών εισφορών των υπόχρεων επιχειρήσεων και της κατανομής τους στους ΟΤΑ, που εκτελούν την ανακύκλωση.**
- **Δίκαιη και χωροταξικά ορθολογική κατανομή των νέων μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης. Άμεση κατασκευή και λειτουργία σταθμών επεξεργασίας ανακύκλωσης και μεταφόρτωσης.**
- **Ουσιαστικά μέτρα προστασίας για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Πραγματικά ΒΑΕ στους ΟΤΑ. Μονιμοποίηση των συμβασιούχων και προσλήψεις μόνιμου προσωπικού.**
- **Δημιουργία συνεργείων συλλογής και χώρου συλλογής Απόβλητου Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) και Οχημάτων χρηματοδοτούμενα από τον κρατικό προϋπολογισμό.**

Ανακυκλώσιμη ρεμούλα

Με το νόμο 2939/01 του ΠΑΣΟΚ και σχετικά Προεδρικά Διατάγματα (ΠΔ) και του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ, η ανακύκλωση εκχωρήθηκε στην ευθύνη μιας ιδιωτικής ανώνυμης εταιρείας, της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ Α.Ε.), που ο χαρακτήρας της δεν διαφοροποιείται ούτε από το χαρακτηρισμό της ως «μη κερδοσκοπική», ούτε από τη συμμετοχή της ΚΕΔΚΕ σε αυτήν κατά 35%. Όλα αυτά τα χρόνια που λειτουργεί η συγκεκριμένη επιχείρηση, ελάχιστα αποτελέσματα έχει να επιδείξει.

Αντίθετα τσεπώνει περί τα 25 εκατ.€ ετησίως από το λαϊκό υστέρημα, κυρίως από την εισπραξη των χρημάτων που προέρχονται από τις εισφορές (υπέρ ανακύκλωσης) των εταιρειών που πουλάνε στην αγορά συσκευασμένα προϊόντα. Οι εισφορές όμως αυτές στην πραγματικότητα πληρώνονται από το λαϊκό καταναλωτή, αφού μετακυλούνται στην τιμή των προϊόντων. Αν και η ΕΕΑΑ υποχρεώνεται αυτά τα εκατομμύρια να τα διαθέσει για την προώθηση της ανακύκλωσης σε επίπεδο χώρας, τα διαχειρίζεται κατά το δοκούν (αξιοποιώντας παραθυράκια των νόμων) με ενδεχόμενο να τα επενδύσει σε άλλες «επιχειρηματικές δραστηριότητες», σύμφωνα και με τις οδηγίες των μεγαλομετόχων της εταιρειών, μεταξύ των οποίων η Coca Cola και άλλες γνωστές πολυεθνικές.

Επίσης, οι συμβιβασμένες δημοτικές αρχές προχωρούν σε παραπέρα αντιλαϊκές συμφωνίες με την ΕΕΑΑ, αξιοποιώντας στο έπακρο τις αντίστοιχες νομοθετημένες «Προγραμματικές Συμβάσεις». Ουσιαστικά φορτώνουν στις πλάτες των δημοτών το σύνολο του λειτουργικού κόστους της ανακύκλωσης, που εισπράττεται μέσα από τα ανταποδοτικά τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού. Η ΕΕΑΑ στην πραγματικότητα λοιπόν διπλοπληρώνεται από το λαό: μία από το καταναλωτή και μία από τον δημότη, με αποτέλεσμα να κερδίζουν οι μέτοχοί της.

Για το τίποτα

Ως το 2008, στα 5 χρόνια λειτουργίας της η ΕΕΑΑ δεν είχε φτιάξει στην πολύπαθη Αττική, ούτε ένα Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), αν και είχε ευθύνη να το πράξει. Αρκείται σε αυτό του Αμαρουσίου, που είναι παλιό και λειτουργεί με χειρωνακτική διαλογή. Είναι χαρακτηριστικό ότι μεγάλο μέρος των απορριμμάτων που δέχεται αυτό το ΚΔΑΥ δεν προλαβαίνει να το επεξεργαστεί διοχετεύοντάς το στο ΧΥΤΑ!

Από κει και πέρα υπάρχουν δύο ιδιωτικά ΚΔΑΥ μηχανικής διαλογής στον Ασπρόπυργο. Γενικά στο έδαφος της κρατικής απραξίας φαίνεται να υπάρχει έντονη τυχοδιωκτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στην «αγνή» ακόμα «αγορά» της ανακύκλωσης που υπόσχεται κέρδη. Μάλιστα, αυτή τη διάθεση του κόσμου καπηλεύονται μπροστά στις δημοτικές εκλογές συμβιβασμένοι δήμαρχοι που κάνουν αντίστοιχες εκδηλώσεις ζητώντας εκ νέου τη λαϊκή ψήφο. Αυτές οι εκδηλώσεις πολλές φορές μετατρέπονται σε πανηγύρια διαφήμισης εταιρειών που ασχολούνται με την ανακύκλωση και δήθεν ενδιαφέρονται για το περιβάλλον.

Παραπέρα στα χέρια του κεφαλαίου

Μέχρι τώρα μιλήσαμε για την ανακύκλωση των οικιακών απορριμμάτων. Η ΕΕΑΑ διαχειρίζεται συνολικά το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης που λειτουργεί από το 2003. Αυτό ουσιαστικά αποτελείται από διάφορους ιδιώτες που επεξεργάζονται και πουλούν στην αγορά ύλες οι οποίες προέρχονται από την ανακύκλωση μπαταριών, ελαστικών, λαδιών κοκ. Τη στιγμή που θα μπορούσε να γίνεται με κεντρικό σχεδιασμό και δημόσιο έλεγχο, ώστε τα νέα προϊόντα να είναι φθηνότερα για το λαό, η ανακύκλωση αυτή αποτελεί αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης χωρίς αντίκρισμα για τα λαϊκά συμφέροντα.

Διεκδικούμε

- **Καμία συμμετοχή των ιδιωτών στην ανακύκλωση.**
- **Σχεδιασμό και εκπόνηση μελετών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση για τα προγράμματα ανακύκλωσης με διαλογή στην πηγή, που είναι αναγκαία σε κάθε περιοχή. Χρηματοδότηση και στήριξή τους (κάδοι και απορριμματοφόρα) εξ ολοκλήρου από δημόσιους πόρους**
- **Να προχωρήσει άμεσα με ευθύνη της κυβέρνησης (μέσω των περιφερειών) και της ΤΑ η κατασκευή και η λειτουργία επαρκών και σύγχρονων ΚΔΑΥ που θα λειτουργούν ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Σε ένα ποσοστό η κατασκευή τους να χρηματοδοτηθεί από το ταμείο της απερχόμενης ΕΕΑΑ Α.Ε., αφού διασφαλιστεί ότι θα παραμείνει ένα επαρκές ποσό για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των ΟΤΑ για την ανακύκλωση. Το υπόλοιπο ποσό να καλυφθεί από δημόσιους πόρους.**

Διαχείριση απορριμμάτων στην Ικαρία

Οι ΟΤΑ της Ικαρίας τα τελευταία χρόνια (από το 2005 κυρίως) έχουν αναπτύξει έντονη δραστηριότητα στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων έτσι ώστε αυτή να γίνεται και με περιβαλλοντικά αποδεκτό τρόπο και χωρίς το αυξημένο κόστος από αυτή την δραστηριότητα να μετακυλιεται στους κατοίκους του νησιού μας.

Θεωρούμε χρήσιμο σε αυτό το σημείο να αναφερθούμε σε μερικές από τις μέχρι σήμερα ενέργειες της Τ.Α και πιο συγκεκριμένα των τριών **ΟΤΑ Ικαρίας**, και ειδικότερα σε τρία καθοριστικά σημεία .

A) Οι Δήμοι είναι ο μόνος φορέας που έχουν καταθέσει πρόταση την διεκδικούν ενιαία ,και δεν έχουν θέσει κανένα εμπόδιο σε όλη την διαδικασία της δημιουργίας υποδομών **ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων**, χωρίς να υπολογίσουν το λεγόμενο **πολιτικό κόστος**. Πρακτική που δυστυχώς δεν έχουν ακολουθήσει οι υπόλοιποι αυτοδιοικητικοί –υπηρεσιακοί φορείς , καθώς και η πλειονότητα των πολιτικών φορέων. **Χαρακτηριστικό παράδειγμα η κατασκευή του ΧΥΤΥ Ικαρίας, όπου η υπόθεση βρίσκεται σε εξέλιξη από το 2001.**

Έχουν εκπονηθεί 5 διαχειριστικές μελέτες που για διάφορους λόγους (κυρίως μικροπολιτικούς και υπηρεσιακούς) μέχρι και σήμερα δεν έχουν εφαρμοστεί, με αποτέλεσμα να μην έχει ακόμα αρχίσει η κατασκευή του ΧΥΤΥ Ικαρίας. Σε αυτή την υπόθεση βέβαια συνέβαλαν (αξιοποιώντας το θεσμικό πλαίσιο) τόσο οι υπηρεσιακοί παράγοντες (Περιφέρεια π.χ) όσο και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που μέχρι σήμερα διαχειρίζεται την υπόθεση.

Οι μόνος φορείς που δεν έβαλαν κανένα εμπόδιο σε αυτή την υπόθεση όλα τα προηγούμενα χρόνια ήταν οι Δήμοι της Ικαρίας, που όχι μόνο αποδέχτηκαν τις διαχειριστικές μελέτες αλλά κατήγγειλαν και τον ανασταλτικό ρόλο υπηρεσιών (πχ Εφορεία βυζαντινών Αρχαιοτήτων) που ουσιαστικά ακύρωναν σε προηγούμενη φάση την δημιουργία του ΧΥΤΥ.

Σήμερα πιστεύουμε πως πρέπει να δοθεί μια καθαρή απάντηση σχετικά με το πότε θα εκδοθούν οι σχετικές αποφάσεις από την περιφέρεια και Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και τη προγραμματίζουν για την διασφάλιση των αναγκών πιστώσεων για την κατασκευή του ΧΥΤΥ Ικαρίας .

B) Στην υπόθεση βέβαια της διαχείρισης των απορριμμάτων ρόλο παίζει και ο τρόπος διαχείρισής τους, δηλαδή κατά πόσο εφαρμόζονται σύγχρονες μέθοδοι διαχείρισης περιβαλλοντικά και οικονομικά αποδεκτές. Σε αυτή την υπόθεση καθοριστικό ρόλο παίζει η ανακύκλωση των υλικών, δυστυχώς όμως η εφαρμοζόμενη πολιτική των κυβερνήσεων έχει διαμορφώσει μια συγκεκριμένη κατάσταση, με την εκχώρηση αυτής της ουσιαστικής αρμοδιότητας στο ιδιωτικό κεφάλαιο με τους νόμους που από κοινού ψήφισαν και εφάρμοσαν .

Νόμοι που είχαν ως αποτέλεσμα αντί να προχωρήσει η δημιουργία ενός εθνικού οργανισμού που θα έχει τη ευθύνη για το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων ανακύκλωσης σε ολόκληρη τη χώρα και σε όλες τις κατηγορίες των υλικών, ουσιαστικά το μόνο που έκαναν ήταν να καθορίσουν τους κανόνες για την εκχώρηση αυτής της καθοριστικής για τη διαχείριση των απορριμμάτων υπόθεσης σε εταιρικά σχήματα που λειτουργούν με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, συνδέοντας με αυτόν το τρόπο την επέκταση της ανακύκλωσης με το προσδοκώμενο κέρδος των εταιρικών σχημάτων.

Αυτή η πρακτική είναι ο κύριος λόγος που δεν προχωράει ουσιαστικά ο σχεδιασμός προγραμμάτων και δράσεων ανακύκλωσης σε όλη την χώρα.

Αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής είναι και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τ.Α της Ικαρίας στη προσπάθειά της να δημιουργήσει υποδομές και δίκτυο συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών στους 3 Δήμους του νησιού

Η προσπάθεια της τοπικής αυτοδιοίκησης της Ικαρίας ξεκινάει το 2005 και συστηματικότερα το 2006 όταν από κοινού και οι 3 Δήμοι απευθύνουν πρόταση συνεργασίας σε εκείνα τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων που διαχειρίζονται τις δραστηριότητες ανακύκλωσης των υλικών που αποτελούν το μεγαλύτερο πρόβλημα για την Ικαρία. **Ε.Ε.Α.Α (Υλικά Συσκευασίας) – Ανακύκλωση Συσκευών (Ηλεκτρικά – Ηλεκτρονικά απόβλητα) – Ε.Δ.Ο.Ε (Οχήματα τέλους ζωής).**

Δυστυχώς όμως μέχρι και σήμερα παρουσιάζονται σοβαρές δυσκολίες στην ουσιαστική συνεργασία με την **Ε.Ε.Α.Α** καθιστώντας ουσιαστικά την όλη προσπάθεια της **Τ.Α** της Ικαρίας προβληματική . Για να έχετε πληρέστερη εικόνα της σημερινής κατάστασης σας γνωρίζουμε πως στον δήμο **Αγίου Κηρύκου** και στον δήμο **Ευδήλου** από τον Ιούνιο του 2009 έχει ξεκινήσει η διαλογή στην πηγή ανακυκλώσιμων υλικών (*Χαρτί/ αλουμίνιο /πλαστικό*). Η συλλογή γίνεται με εξοπλισμό που έχει αγοραστεί από την τοπική Αυτοδιοίκηση και την υπηρεσία καθαριότητας των Δήμων και μέχρι σήμερα έχουν απομακρυνθεί από το νησί αρκετοί τόνοι ανακυκλώσιμων υλικών (*χαρτί, πλαστικό , αλουμίνιο*). Ωστόσο υπάρχουν προβλήματα στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση αυτής της δράσης γιατί η **Ε.Ε.Α.Α** βάζει εμπόδια (*Τεχνικής και νομικής φύσεως*) στην διαδικασία υπογραφής συμβάσεων με τους ΟΤΑ της Ικαρίας , με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται σοβαρές δυσκολίες στην προώθηση των προς ανακύκλωση υλικών στην Αττική και την τελική τους διάθεση (*Μέχρι σήμερα φυλάσσονται στις αποθήκες των δήμων αρκετοί τόνοι ανακυκλώσιμων υλικών σε δέματα, δημιουργώντας είδη πρόβλημα χωρητικότητας*). Επίσης να τονίσουμε πως την ίδια στιγμή στην Ικαρία εφαρμόζονται δραστηριότητες που αφορούν την ανακύκλωση των ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών αποβλήτων, από τους ΟΤΑ και το πιστοποιημένο σύστημα (*Σύστημα που υπέγραψε συμβάσεις παραχωρώντας και εξοπλισμό και συμβάλλοντας στο λειτουργικό κόστος με ένα ποσό ανά τόνο*). Χαρακτηριστικά να σας ενημερώσουμε πως μέσα στον Μάιο μόνο από τον Δήμο Αγίου Κηρύκου έφυγαν τέσσερα κοντεϊνερ με απόβλητα αυτού του είδους.

Σε ό,τι αφορά την δράση της ανακύκλωσης που εφαρμόζεται στους 2 δήμους αξίζει να τονιστεί πως είναι οι μοναδικοί ίσως δήμοι στην χώρα που υλοποιούν αυτή την υπηρεσία στην ουσία και όχι για εντυπωσιασμό , χωρίς να μεταφέρουν αυτό το σοβαρό κόστος (50.000 σε κάθε δήμο) στους δημότες μέσα από τα ανταποδοτικά τέλη . Αντιθέτως διεκδικούμε πόρους για τον αναγκαίο εξοπλισμό από το κράτος και τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης , διεκδικούμε από το κράτος και τα συστήματα την οικονομική συμβολή τους στο λειτουργικό κόστος των δήμων για την ανακύκλωση .

Παράλληλα είναι οι μοναδικοί δήμοι στην χώρα που διεκδικούν σε όλα τα μέτωπα (*ΤΕΔΚ-ΚΕΔΚΕ – Υπουργεία – Συστήματα*) μια διαφορετική πολιτική για να μπορεί να υλοποιείται η ανακύκλωση από τους δήμους χωρίς την σύμπραξη με το ιδιωτικό κεφαλαίο. Για τα προβλήματα αυτά έχουν γίνει από την **Τ.Α της Ικαρίας** συγκεκριμένες παρεμβάσεις τόσο προς τα συναρμόδια υπουργεία όσο και στους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς (*Συστήματα – ΤΕΕ-ΕΕΔΣΑ*) καταθέτοντας συγκεκριμένες προτάσεις που αφορούν την τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου και την θέσπιση οικονομικής ενίσχυσης των ΟΤΑ μέσω της ΕΕΑΑ, θέμα για το οποίο καμιά αναφορά δεν υπάρχει ούτε στην πρόσφατη τροποποίηση του σχετικού νομού (*Ν. 2939/2001*). **Αυτό κατά την άποψη μας δεν είναι ένα τεράστιο λάθος η στην καλύτερη των περιπτώσεων μια σοβαρότατη παράλειψη, αλλά μια πολύ συγκεκριμένη πολιτική επιλογή που συνειδητά έκανε και η σημερινή κυβέρνηση .**

Όλα αυτά γίνονται την ίδια στιγμή που η σημερινή κυβέρνηση του **ΠΑΣΟΚ** στο νομοσχέδιο για τις ΑΠΕ συμπεριέλαβε ειδική διάταξη για την επιδότηση της καύσης απορριμμάτων στο όνομα της **πράσινης ανάπτυξης** « *Βαφτίζοντας* » ανανεώσιμη πηγή ενέργειας μια ακριβή και επικίνδυνη τεχνολογία ικανοποιώντας το αίτημα των επιχειρηματιών που επί χρόνια προσπαθούν να εισάγουν την καύση απορριμμάτων στην Ελλάδα .

Χαρακτηριστικό για το πόσο αναγκαία είναι αυτή η παρέμβαση (*οικονομική συμβολή της ΕΕΑΑ στο λειτουργικό κόστος αυτής της νέας αρμοδιότητας των ΟΤΑ*) είναι οι απόψεις και οι προτάσεις του ΤΕΕ σχετικά με το θέμα (*Ημερίδα «**Η κοινωνία της ανακύκλωσης - Παρόν και προοπτικές στην Ελλάδα**» 25/6/2008*) που προσδιορίζουν το λειτουργικό κόστος αποκομιδής

των συλλεγομένων υλικών συσκευασίας, το οποίο επιβαρύνονται οι δήμοι, σε 210€/τόνο Αστικών Στερεών Αποβλήτων.

Αξίζει τέλος να αναφέρουμε πως οι προτάσεις της **Τ.Α της Ικαρίας** πριν την κατάθεση του προς ψήφιση σχεδίου νομού όχι μόνο δεν ελήφθησαν υποψιν αλλά ούτε καν απαντηθηκαν ποτέ, αποδεικνύοντας πως η περίφημη **διαβούλευση** στην οποία η σημερινή κυβέρνηση έδωσε τόσο μεγάλη δημοσιότητα δεν είναι τίποτα άλλο από μια προσχηματική διαδικασία.

Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να οδηγείται ουσιαστικά η τοπική Αυτοδιοίκηση όλης της χώρας στο να υποχρεώσει τους πολίτες να πληρώσουν για μια δράση για την οποία έχουν ήδη πληρώσει (μέσω των αγορών από τις εταιρίες προϊόντων που χρηματοδοτούν την Ε.Ε.Α.Α), ευθύνες για αυτό έχουν βέβαια και οι αιρετοί εκείνοι που αποδέχονται αυτή την πολιτική και την εφαρμόζουν αδιαμαρτύρητα, αιρετοί που δυστυχώς σήμερα είναι πλειοψηφια στην χώρα και έχουν πολύ συγκεκριμένη πολιτική στήριξη (όλοι πιστεύω πως γνωρίζουμε από ποιους).

Το κυρίαρχο στοιχείο λοιπόν που καθόρισε την μέχρι σήμερα εξέλιξη στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων και καθορίζει και τις μελλοντικές εξελίξεις είναι η εφαρμοζόμενη πολιτική των κυβερνήσεων η οποία πρέπει κατά την άποψη μας να αλλάξει σε κατεύθυνση που θα εξασφαλίζει τα ακόλουθα.

- Την άμεση Χωροθέτηση από την κυβέρνηση (Συναρμόδια υπουργεία - Περιφέρεια όπως έγινε π.χ στην Αττική) τους νέους χώρους και τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και ταφής των απορριμμάτων, χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς, με βάση τεκμηριωμένες επιστημονικοτεχνικά μελέτες, χωρίς πολιτικές σκοπιμότητες, με όρους διαφάνειας και συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

- Να διασφαλιστούν άμεσα, με ευθύνη και δαπάνες του κράτους, οι πόροι που απαιτούνται για την εκτέλεση των έργων που προβλέπονται από τους περιφερειακούς σχεδιασμούς.

- Να καλυφθούν τα κενά που υπάρχουν ακόμη στη νομοθεσία διαχείρισης των αποβλήτων, στη βάση εξυπηρέτησης των πραγματικών αναγκών και όχι των επενδυτικών προσδοκιών και των άλλων συμφερόντων του μεγάλου κεφαλαίου

**Η ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΗ
ΝΑ ΓΙΝΕΙ
ΔΥΝΑΜΗ**

Ψ Η Φ Ι Σ Ε
**ΛΑΪΚΗ
ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ**

**Οι θέσεις της Λαϊκής Συσπείρωσης,
μόνη αποτελεσματική λύση στο πρόβλημα των σκουπιδιών :**

- Να χωροθετήσει άμεσα η κυβέρνηση (Συναρμόδια υπουργεία - Περιφέρεια όπως έγινε π.χ στην Αττική) τους νέους χώρους για τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και ταφής των απορριμμάτων, χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς, με βάση τις τεκμηριωμένες μελέτες, επιστημονικοτεχνικά και χωρίς πολιτικές σκοπιμότητες, με όρους διαφάνειας (όσο μπορεί να υπάρξει αυτή) και συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων φορέων.
- Να προχωρήσει, χωρίς άλλες καθυστερήσεις, η αποκατάσταση των ανεξέλεγκτων χωματερών σε όλη τη χώρα.
- Όχι στην καύση των απορριμμάτων και σε κάθε μορφή ιδιωτικοποίησης μέρους ή του συνόλου της καθαριότητας.
- Να δημοσιευτούν, επιτέλους, ο σχεδιασμός και οι τεχνικές προδιαγραφές, να προχωρήσει η χωροθέτηση και να αρχίσουν τα έργα διαχείρισης των επικίνδυνων αποβλήτων.
- Να αρχίσει άμεσα η εφαρμογή της νομοθεσίας για την ολοκληρωμένη ενδο - και εξωνοσοκομειακή διαχείριση των μολυσματικών αποβλήτων.
- Να εκλογικευτούν τα αντισταθμιστικά ποσά που πληρώνει ο λαός για τη διαχείριση απορριμμάτων.
- Καμία συμμετοχή των ιδιωτών στην ανακύκλωση. Σχεδιασμός και εκπόνηση μελετών από την Τοπική Αυτοδιοίκηση για τα προγράμματα ανακύκλωσης με διαλογή στην πηγή, που είναι αναγκαία σε κάθε περιοχή. Χρηματοδότηση και στήριξή τους (κάδοι και απορριμματοφόρα ανακύκλωσης) εξ ολοκλήρου από δημόσιους πόρους
- Να προχωρήσει άμεσα με ευθύνη της κυβέρνησης (μέσω των περιφερειών) και της ΤΑ η κατασκευή και η λειτουργία επαρκών και σύγχρονων Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) που θα λειτουργούν ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.
- Σε ένα ποσοστό η κατασκευή τους να χρηματοδοτηθεί από το ταμείο της απερχόμενης ΕΕΑΑ Α.Ε., αφού διασφαλιστεί ότι θα παραμείνει ένα επαρκές ποσό για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων των ΟΤΑ για την ανακύκλωση. Το υπόλοιπο ποσό να καλυφθεί από δημόσιους πόρους.

Τα παραπάνω αιτήματα είναι αυτά που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες λαϊκές ανάγκες, αυτά που απαντούν στο σήμερα, αυτά που πρέπει να υιοθετηθούν πλατιά από το λαό και τη νεολαία και να διεκδικηθούν. Είναι αιτήματα που αφορούν τους όρους ζωής και τη διασφάλιση του φυσικού μας πλούτου.

**Η ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΗ
ΝΑ ΓΙΝΕΙ
ΔΥΝΑΜΗ**

Ψ Η Φ Ι Σ Ε
**ΛΑΪΚΗ
ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ**

